LATVIJAS NACIONĀLAIS
SIMFONISKAIS ORĶESTRIS

LNSO, REINIS ZARIŅŠ UN LATVIJAS RADIO KORIS

LNSO, REINIS ZARIŅŠ, AND LATVIAN RADIO CHOIR

Piektdien, 2025. gada 12. decembrī, plkst. 19.00 Rīgas Kongresu namā
Friday, 12 December 2025, at 7 PM at the Riga Congress Hall

REINIS ZARIŅŠ – klavieres | piano

LATVIJAS RADIO KORIS (mākslinieciskais vadītājs un galvenais diriģents KASPARS PUTNIŅŠ) |
LATVIAN RADIO CHOIR (Artistic Director and Principal Conductor KASPARS PUTNIŅŠ)

Diriģents | Conductor **GUNTIS KUZMA**

Koncertu ieraksta Latvijas Radio 3 "Klasika"
The concert is recorded by the Latvian Radio 3 *Klasika*

Koncertu finansiāli atbalsta Valsts kultūrkapitāla fonds
The concert is financially supported by the Latvian State Culture Capital Foundation

Atbalstītājs:
SIGNET BANK

Koncerta dienā iepazīsties ar programmu šeit:
The programme for tonight's concert is available here:

I DAĻA | PART I

ROBERTS ŠŪMANIS (*Robert Schumann*, 1810–1856)

"Naktsdziesma" korim un orķestrim op. 108 (1849)
Nachtlied for Choir and Orchestra op. 108 (1849)

ar Frīdriha Hebela dzeju | text of a poem by Friedrich Hebbel

10′

LUDVIGS VAN BĒTHOVENS (*Ludwig van Beethoven*, 1770–1827)

Otrais koncerts klavierēm un orķestrim Sibemolmažorā (1801)
Piano Concerto no. 2 in B-flat Major (1801)

I. *Allegro con brio*
II. *Adagio*
III. *Rondo: Molto allegro*

32′

II DAĻA | PART II

RUTA PAIDERE (1977)

"Sens vējš" korim un orķestrim (2015/2025)
Ancient Wind for Choir and Orchestra (2015/2025)

2. redakcijas pirmatskaņojums | 2nd edition premiere

15′

LUDVIGS VAN BĒTHOVENS

Otrā simfonija Remažorā (1803)
Symphony no. 2 in D Major (1803)

I. *Adagio molto – Allegro con brio*
II. *Larghetto*
III. *Scherzo. Allegro*
IV. *Allegro molto*

35′

Kultūras ministrija
VALSTS KULTŪRKAPITĀLA FONDS
NEIBURGS
Garage demokrātiskā vīna bārs
ir
DELFI
3 Latvijas Radio Klasika
MŪZIKAS SAULE

BĒTHOVENA OTRAIS

Savu Pirmo koncertu klavierēm un orķestrim Bēthovens rediģēja tik ilgi un pamatīgi, ka beigu beigās tas oficiāli pārtapa par Otro (op. 19, publicēts vien 1801. gada ziemā). To komponēt viņš sācis ap 1793. gadu Bonnā (Bēthovenam tolaik 23 gadi), bet turpināja jau Vīnē tajā laikā, kad papildināja zināšanas pie pieredzējušākā kolēģa Jozefa Haidna. Tas ir arī pirmais simfoniskais darbs, ko Bēthovens pats uzskatījis par publicēšanas vērtu. Sibemolmažora koncerts ir caurmērā gaišs un mocartisks opuss, kurā tomēr jau pavīd tās drāmas un kontrastu noskaņas, kas vēlāk parādīsies Bēthovena mūzikā un kļūs par vienu no komponista daiļrades firmas zīmēm.

Koncerta pirmā daļa (*Allegro con brio* sonātes formā) sākas ar apņēmīgu tēmu, kur vienuviet tiekas fanfarisks, militārs motīvs ar dziedošu un gaišu atbildi, kas kļūs par šīs daļas noskaņas centrālo asi. Blakus partija ienāk tradicionālai sonātes formai netipisku attiecību tonalitātē – Rebemolmažorā. Muzikālai krāsainībai vēlāk šo noskaņu sfēru reprīzē dzirdēsim arī tālajā Solbemolmažorā. Seko kadence un gaiši noslēdzas pirmā daļa. Otrā – *Adagio* trijdaļformā – ienāk ar apceri, saldu gaišumu, un orķestra maigās plūstoši zīmētās līnijas tiek pārņemtas, rotātas un izstrādātas klavieru partijā. Daļu noslēdz klusa, trausla reprīze. Skan koncerta finmāls – *Rondo: Molto allegro* – līksma, strauja deja, kur iezīmējas Bēthovena vaigs, tai skaitā, nedaudz nebēdnīgs, nedaudz smagnējs un vēl ļoti jauneklīgs.

ŠŪMANIS

Lai arī Šūmanis jau agrāk savā mūzikā bija izmantojis Frīdriha Hebela darbus (arī viņa vienīgās operas "Genoveva" librets balstās tai skaitā uz Hebela lugu ar tādu pašu nosaukumu), abu tikšanās aci pret aci notika 1847. gadā. Tā gan visticamāk bijusi samērā neveikla – Hebelam neesot izdevies vest sarunu ar todien neatlaidīgi nerunīgo Šūmani. Un tomēr Šūmanis vēlāk savā dienasgrāmatā raksta, ka esot bijis "dziļi pagodināts", ka abi nu satikušies. Lai kā toreiz būtu bijis, ar Hebela dzeju 1849. gada rudenī top arī Šūmaņa "Naktsdziesma" – darbs astoņbalsīgam korim un simfoniskajam orķestrim, kur apdziedāta straujā nomoda un maigi ieskaujošā sapņu pasaule, vai varbūt tomēr mūžīgās dzīves gaidas, sākumā baiļpilni un satraucoši, bet noslēgumā – mierpilni un pieņemoši.

1852. gadā "Naktsdziesmu" publicē, un Šūmanis opusa kopiju aizsūta arī Hebelam, kurš 1853. gada 10. maija vēstulē raksta:
"Jūs nekad neesat pārstājis laiku pa laikam pasniegt man labākos piemērus Jūsu nepārtrauktajai interesei, un patiesi pazemīgā veidā esat vainagojis savu laipnību, komponējot mūziku manai "Naktsdziesmai" un veltot šo darbu man. [...] Jūsu darbi, ciktāl tie bijuši man pieejami, gadiem ilgi ir sagādājuši lielu prieku, jo Jūs paplašināt mūzikas sfēru, to nesagraujot, un arī es tiecos tā rīkoties savā mākslā, dziļāk gremdējoties dotajās detaļās. Šis prieks neizmērojami pieaug, kad jūsu radītais, kā lai to pasaka, ir manis paša atdzimšana, tas aizved atpakaļ uz maniem intīmākajiem

agrākajiem stāvokļiem un tos pilnībā atklāj. Tas jo īpaši attiecas uz "Naktsdziesmu", lai gan līdz šim esmu to dzirdējis nepilnīgā formā; vienmēr esmu mīlējis šo dzejoli un saglabājis to līdz šai dienai, bet tikai caur Jūsu mūziku, kas aizveda mani atpakaļ uz to Heidelbergas krēslaino nakts stundu, kurā dzejolis bija tapis, nonācu pie apziņas, ka dzejnieks no tik rosinošiem dabas un dvēseles mirkļiem spēj notvert vien vistālākās aprises, un ka dzīvība tai jāpievieno ar radniecīgas mākslas palīdzību."

Baiba Santa VANAGA

Nakts, plūstošā, augošā,
Gaismu un zvaigžņu pilnā:
Tur, mūžības tālēs,
Teic, kas tevī ir modies?

Sirdij par šauru kļūst krūtīs;
Dzīves kāpumi un svārstības,
Milzu spēkā jūtu tos savijamies,
Jo prom manu sirdi tie nes.

Nāc, dusa, klusi, klusi;
Kā aukle pie bērna,
Un liesmiņu vārgo
Ieskauj sargājot sevī.

Frīdrihs Hēbels (1813–1863)
atdzejojis Egils Štāls

Quellende, schwellende Nacht,
Voll von Lichtern und Sternen:
In den ewigen Fernen,
Sage, was ist da erwacht?

Herz in der Brust wird beengt;
Steigendes, neigendes Leben,
Riesenhaft fühle ich's weben,
Welches das meine verdrängt.

Schlaf, da nahst du dich leis,
Wie dem Kinde die Amme,
Und um die dürftige Flamme
Ziehst du den schützenden Kreis.

Friedrich Hebbel (1813–1863)

PAIDERE

"Sens vējš manā iztēlē savieno laikus ar distanci un objektivitāti, kura piemīt tikai dabas fenomeniem. Tas ir brīvs un neprognozējams, vienlaikus caurspīdīgs, bet negrozāms un nemanipulējams, pavisam elementārs un pilnīgi neizprotams. Lai šīs iezīmes kādā noteiktā veidā netieši atklātos arī manā darbā, izvēlējos nevis tekstu ar konkrētu emocionālu, simbolisku vai aprakstošu saturu, bet gan tikai vienu vispārinošu vārdu, toties dažādās valodās – "vējš".

Grieķu valodā *anemos* nozīme ir gan vējš, gan elpa – vējš kā pasaules elpa? Senie skandināvi vēja apzīmēšanai izmantoja fonētiski sevišķi spēcīgu vārdu *vindr* – vēja fenomenam vikingu kā jūrasbraucēju kultūrā piemita eksistenciāla nozīme un sprituāls spēks. *Wint* seno ģermāņu valodā, savukārt, ir saistīts ar laika apstākļiem kopumā, kamēr *air* angliski ir vienkārši gaisa plūsma, dziedāšanas fizikālais pamats.

Savā darbā tiecos pēc maksimāli intensīvas kora un orķestra balsu, kā arī temperamentu sapludināšanas vienotā un šķietami nebeidzami ilgā frāzē, vienlaikus sekojot dziedāšanas metaforai kā slēptai vadlīnijai. Centrāla nozīme kompozīcijas uzbūvē ir arī dinamikas slāņiem, te domājot *crescendo* (skaļāk) un *diminuendo* (klusāk) polifoniju, kas simbolizē ieelpu un izelpu jeb pašu elpošanas procesu.

Koncertā tiks pirmatskaņota "Sens vējš" otrā redakcija ar vairākām jaunām epizodēm un dubultu hronometrāžu."

Komponiste Ruta PAIDERE par opusu "Sens vējš"

BĒTHOVENA OTRĀ

Savukārt Bēthovena Otrā simfonija top, iespējams, visražīgākajā un karjeras ziņā veiksmīgākajā komponista dzīves periodā 1801. un 1802. gadā (simfonija pabeigta 1802. gada oktobrī Heiligenštatē). Taisnības labad gan jāpiemin, ka paradoksālā kārtā šis ir viens no Bēthovena mūža smagākajiem posmiem, jo strauji progresē dzirdes zudums, kas spēcīgi ietekmējis komponista sociālo dzīvi. Par to viņš tolaik pirmo reizi vēstulēs stāsta saviem draugiem – ārstam Francam Gerhardam Vegeleram un Talsos dzīvojošajam mācītājam Kārlim Amendam. Tomēr Bēthovens ir cīnītājs: "Ķeršu Likteni pie rīkles; tam nav iespējas mani pilnībā satriekt!" – un šāda apņēmība un entuziasms skan arī viņa Otrajā simfonijā. Taču arī šeit ir kāds paradokss – teju vienlaikus ar dzīvi apliecinošās Otrās simfonijas pēdējiem spodrinājumiem, Bēthovens uzraksta t.s. "Heiligenštates testamentu", ko adresējis saviem brāļiem Karlam un Johanam. Tajā komponists reflektē par, visticamāk, neatgriezenisko dzirdes zudumu un pat apsver domu par dzīves izbeigšanu. Taču arī pāri šai tumsai – vēlme būt un radīt.

Lai arī Bēthovena Otro simfoniju mēdz aizēnot uz koncertskatuvēm daudz pieprasītākās Pirmā un Trešā, šis darbs ir piepildīts drosmes, gaišuma un piedzīvojumu, tas pareģo Bēthovena simfoniskās vīzijas vērienu un varonīgo izteiksmi, kas jo spilgti parādīsies vien pēc pāris gadiem viņa Trešajā jeb "Heroiskajā" simfonijā.

Baiba Santa VANAGA

REINIS ZARIŅŠ ir viens no Latvijas ievērojamākajiem talantiem, dziļi pārdomātu interpretāciju meistars, spožs solists un prasmīgs kamermūziķis, konceptuālu starpmākslu projektu autors. Reinis ir seškārtējs Lielās mūzikas balvas laureāts (2011, 2013, 2015, 2020, 2023, 2024) un Triju Zvaigžņu ordeņa virsnieks.

Pianists piedalījies daudzos prestižos festivālos: Lucernas festivālā, *Kremerata Baltica* festivālā, Bātas, Norfolkas un Jaunskotijas starptautiskajos mūzikas festivālos. Viņš muzicējis pasaules labākajās koncertzālēs – Amsterdamas *Concertgebouw*, Ņujorkas Kārnegī Veila, Londonas Vigmora, Maskavas Čaikovska zālē. Teicamā saskaņā spēlējis ar diriģentiem Andri Pogu, Pjēru Bulēzu, Pēteru Etvešu, Pavlo Erasu-Kasado, Juhu Kangasu un citiem, kā arī uzstājies ar izciliem Eiropas orķestriem. Viņa koncerti translēti ne vien Latvijas Radio 3 "Klasika", bet arī starptautiskās raidstacijās.

2025. gadā Reinis atzīmē divu mūzikas dižgaru jubilejas: Baha 340. dzimšanas dienu ar jaunu soloprogrammu un Arvo Perta 90. jubileju ar koncertiem un īpašu dzimšanas dienas albumu. Reinis arī turpina koncertēt Eiropā ar leģendāro vijolnieci Viktoriju Mullovu, izdod Jāņa Mediņa klaviermūziku, atskaņo un ieraksta Dobrinkas Tabakovas mūziku, un atkal sastop savus skatuves partnerus – *Trio Palladio*, Sinfonietta Rīga un Latvijas Nacionālo simfonisko orķestri. Novembra beigās Reinis pirmo reizi uz vienas skatuves satikās ar mecosoprānu Zandu Švēdi dziesmu vakarā "Gaišā nakts".

Viņa interese par mākslu sintēzi nesusi augļus dažādos projektos, īpaši sadarbībā

ar gleznotāju Marilēnu Šiltkampu projektā *musicpaintingLIVE*.

Pianists ir ieskaņojis vairākus kritiķu augsti vērtētus albumus, un vairums no tiem pārstāv tieši latviešu autoru daiļradi, tā atspoguļojot Reiņa apņemšanos nest pasaulē labāko no Latvijas mūzikas.

LATVIJAS RADIO KORIS ir unikāla, godalgota profesionālu dziedātāju apvienība, kas savai publikai piedāvā nepieredzēti plašu repertuāru – ļaujoties senās mūzikas izpētei un klasicisma galantumam, balansējot romantiķu pāri plūstošo emociju jūrā un ar aizrautību iepazīstot mūsdienu komponistu partitūru kalambūrus.

Latvijas Radio koris ir kā radošo meklējumu laboratorija komponistu rokās, mudinot skaņražus aptaustīt un izpētīt klasiskās vokālās dziedāšanas robežas. Aizvadīto divdesmit gadu laikā radošo meklējumu ceļā šī muzikālā vienība radījusi iepriekš vēl neiepazītu izpratni par kori kā daudzslāņainu instrumentu, kurā Latvijas Radio korim raksturīgo unikālo skanējumu veido katra indivīda neatkārtojamā tembru palete.

Latvijas Radio kori 1940. gadā dibinājis leģendārais latviešu diriģents Teodors Kalniņš, to vadījuši Edgars Račevskis (1963–1986), Juris Kļaviņš (1987–1992) un no 1992. līdz 2023. gadam – Sigvards Kļava. Mērķtiecīga darba rezultātā Latvijas Radio kori viņš izveidoja par starptautiski atpazīstamu un vokāli spilgtu muzikālu vienību, kas pieprasīta visā pasaulē. Kopš 2024. gada mākslinieciskā vadītajā amatā stājies diriģents Kaspars Putniņš. Sigvards Kļava turpina aktīvi līdzdarboties kora diriģēšanā un mākslinieciskajos sasniegumos.

Ondine, *Hyperion Records*, *Deutsche Grammophon*, *ECM*, *BIS*, *Naïve*, *Prima Classica* un "Skani" skaņu ierakstu namos regulāri top jauni, kritiķu atzinīgi novērtēti Latvijas Radio kora albumi.

Latvijas Radio koris piedalījies Arvo Perta mūzikas albuma *Adam's Lament* (2012, *ECM*) ieskaņojumā, kas saņēmis *Grammy* mūzikas balvu kateogrijā "Labākais kora sniegums". 2023. gadā koris ieguva prestižo britu žurnāla *Gramophone* gada balvu par ierakstu *John Cage. Choral Works* (2022, *Ondine*) kategorijā "Labākais kormūzikas albums". Savukārt Sigvarda Kļavas diriģētais Čaikovska garīgās mūzikas ieraksts "Sv. Jāņa Zeltamutes liturģija un Deviņi garīgie dziedājumi" (*Ondine*) 2020. gadā ieguvis Starptautisko Klasiskās Mūzikas Balvu (*International Classical Music Awards/ICMA*) kā gada kormūzikas ieraksts. Kora veikto Sergeja Rahmaņinova "Vesperu" ieskaņojumu britu žurnāls *Gramophone* atzinis par 2013. gada februāra labāko ierakstu, un Amerikas radio stacija *NRP* to ievietojusi 25 gada labāko albumu sarakstā.

2024. gadā koris izdeva divus atzinīgi novērtētus tvartus: *Aletheia Choral Works* (*Ondine*), kur diriģenta Sigvarda Kļavas vadībā ieskaņoti lietuviešu-amerikāņu komponistes Žibokles Martinaitītes darbi, un *Angele Dei* ("Skani") ar laikmetīgo latviešu komponistu mūziku. Albums *Aletheia* iekļauts *NPR* raidstacijas 10 labāko

2024. gada klasiskās mūzikas albumu sarakstā un izcelts *BBC Music Magazine* Ziemassvētku numura kora un dziesmu sadaļā. Savukārt *Angele Dei* ar diriģentiem Kasparu Putniņu un Sigvardu Kļavu tika iekļauts *Preis der Deutschen Schallplatten Kritik* ceturkšņa sarakstā, ieņemot pirmo vietu laikmetīgās mūzikas kategorijā, kā arī tika atzīts par vienu no 2024. gada labākajiem albumiem prestižajā *Gramophone Editor's Choice* balvu izdevumā.

Latvijas Radio koris viesojies pasaules nozīmīgākajās koncertvietās, toskait Nīderlandes *Concertgebouw* un *Muziekgebouw*, Elbas filharmonijā, Elizejas lauku teātrī un Parīzes filharmonijas Mūzikas pilsētā. Sadarbība izvērtusies ar Linkolna centru, Kenedija centru un Volta Disneja koncertzāli, koris muzicējis Djūka universitātes kapelā, ASV Kongresa bibliotēkā, Karalienes Elizabetes zālē, Berlīnes koncertzālē un Bogotas *Teatro Mayor Julio Mario Santo Domingo*, kā arī kļuvis par pirmo vokālo vienību, kas ieskandinājusi jauno Hāgas koncertvietu *Amare*. Koris ir viesojies vairākos prestižos mūzikas festivālos, kuru vidū jāmin "BBC Promenāde", Zalcburgas festivāls, Lucernas festivāls, jaunās mūzikas festivāls *Klangspuren*, Baltijas jūras festivāls Stokholmā un *Klangvokal* Dortmundē. Liela ievērība gūta Ziemeļamerikā, piedaloties *White Light Festival* ASV un *Soundstreams* Kanādā. 2019. gadā Latvijas Radio koris Kaspara Putniņa vadībā koncertēja Japānā un Ķīnā, uzstājoties ar kora operu *NEOARCTIC* arī Honkongā. 2024. gadā šī opera piecus vakarus tika uzvesta starptautiskajā *FIAV* festivālā Bogotā, Kolumbijā.

GUNTIS KUZMA kopš 2022./2023. gada sezonas ir Liepājas Simfoniskā orķestra galvenais diriģents un mākslinieciskais vadītājs. No 2014. līdz 2022. gadam viņš bija Latvijas Nacionālā simfoniskā orķestra diriģents. 2019. gadā vadījis kamerorķestra *Accademia Baltica* koncertus. Kā solists un diriģents regulāri sadarbojas arī ar citiem orķestriem, toskait Sinfonietta Rīga un *Sinfonia concertante*.

Guntis Kuzma bija LNSO klarnešu grupas koncertmeistars no 2008. gada līdz 2014. gadam. No orķestra Sinfonietta Rīga dibināšanas 2006. gadā līdz 2015. gadam – šī orķestra pirmā klarnete. Šobrīd Guntis Kuzma ir arī JVLMA Pūšaminstrumentu katedras vadītājs un asociētais profesors.

Viņš ir uzstājies ASV, Dānijā, Igaunijā, Latvijā, Lietuvā, Ukrainā, Vācijā, Zviedrijā. Daudzu Latvijas Radio fonda ierakstu dalībnieks. 2022. gadā klajā nāca Gunta Kuzmas soloalbums, kas tapis sadarbībā ar pianisti Agnesi Egliņu. 2018. gada janvārī lielu atzinību guva Gunta Kuzmas un LNSO veiktais Ādolfa Skultes Piektās simfonijas lasījums Latviešu simfoniskās mūzikas lielkoncertā. Par to, kā arī par Sebastiana Fagerlunda Klarnetes koncerta solo partijas atskaņojumu kopā ar Sinfonietta Rīga un diriģentu Normundu Šnē, Kuzma saņēmis Lielo mūzikas balvu 2018 kategorijā "Par izcilu interpretāciju". Tāpat 2018. gadā Kuzmas interpretācijā Latvijas un Gruzijas pirmatskaņojumu piedzīvojis tehniski izaicinošais Pjēra Bulēza opuss *Dialogue de l'ombre double* klarnetei un elektronikai.

BEETHOVEN'S CONCERTO

Beethoven's First Concerto for Piano and Orchestra undergoes such prolonged and thorough revision that it is eventually designated his Second Concerto, op. 19, published only in the winter of 1801. He begins composing it around 1793 in Bonn, aged 23, and continues the work in Vienna while expanding his knowledge under the guidance of his more experienced colleague, Joseph Haydn. It is also Beethoven's first symphonic work that the composer himself deems worthy of publication. The B-flat major concerto is generally light and Mozartian in character, yet it already hints at the drama and contrasting moods that will later appear in Beethoven's oeuvre and become one of the composer's hallmarks. The first movement, *Allegro con brio* in sonata form, opens with a resolute theme in which a fanfare-like, military motif meets a bright, singing response that becomes the movement's central axis. The subordinate theme appears in a key atypical for the traditional sonata relationship – D-flat major – and this tonal colouring is later echoed in the exotic key of G-flat major. A cadence follows, and the movement closes on a radiant note. The second movement, *Adagio* in ternary form, arrives with contemplative, sweet lightness; the orchestra's gentle, flowing lines are taken up, adorned, and developed in the piano part, and the movement ends with a quiet, fragile reprise. The concerto's finale – *Rondo: Molto allegro* – is a jovial and brisk dance that bears Beethoven's mark with a hint of mischief, a hint of heft, and a great deal of youthful energy.

SCHUMANN

Although Schumann has already drawn on Friedrich Hebbel's writings in earlier works (the libretto of his only opera, *Genoveva*, is based in part on a Hebbel play of the same name), the two finally meet face to face in 1847. The encounter is apparently rather awkward: Hebbel cannot get a conversation going with Schumann, who remains stubbornly withdrawn that day. And yet, Schumann later notes in his diary that he is "deeply honoured" by the visit. Regardless of that first encounter, Hebbel's poetry inspires Schumann to compose *Nachtlied* in the autumn of 1849. Written for eight-part choir and symphony orchestra, the piece sings of the swift world of wakefulness and the softly enveloping world of dreams, or perhaps of the expectation of eternal life, fearful and unsettling at first, but ultimately calm and accepting.

In 1852, *Nachtlied* appears in print – Schumann sends a copy of the opus to Hebbel, who writes in a letter dated 10 May 1853:
"You have never ceased, from time to time, to offer me the finest examples of your continued interest, and you have crowned your kindness, in a manner that truly humbles me, by composing my *Nachtlied* and dedicating it to me. […] Your works, insofar as they have been accessible to me, have for years been a source of great enjoyment for me, for you enlarge the sphere of music without breaking it, and I, too, strive to act thus in my own art, by immersing myself more deeply in the elements

that are given. This enjoyment increases immeasurably when what you have created is, so to speak, a rebirth of my own, carrying me back to my most intimate former states and fully opening them to me. This is especially true of the *Nachtlied*, although I have so far heard it only in an incomplete form; I have always loved the poem and have retained my love for it to this day, but it was only through your music, which led me back into the twilight night in Heidelberg in which it was conceived, that I came to realise that the poet can capture only the farthest outlines of such evocative moments of nature and soul, and that life must be added through a kindred art."

Baiba Santa VANAGA

PAIDERE

"In my imagination, the ancient wind connects different times with distance and objectivity found only in natural phenomena. It is free and unpredictable, transparent yet unalterable and beyond manipulation – entirely elemental, entirely unfathomable. In order to allow these qualities to surface indirectly in my work, rather than choosing a text with emotional, symbolic, or descriptive content, I took a single universal word – wind – as used in different languages. In Greek, *anemos* means both wind and breath – wind as the breath of the world? The ancient Scandinavians used a word of striking phonetic force, *vindr* – for the seafaring Vikings, the wind was of existential importance and carried spiritual power. In Old Germanic, *wint* refers to the weather itself, while in English *air* simply evokes its flow, which is the physical basis of singing.

In my score, I strive for the most intense fusion of choral and orchestral voices and temperaments into one seemingly unending phrase, guided throughout by the metaphor of singing. Layers of dynamics are central to the piece's structure – here, a polyphony of crescendi and diminuendi symbolise inhalation and exhalation, the very act of breathing.

In this concert, the second edition of *Ancient Wind* will premiere, featuring several new episodes and twice the original duration."

Composer Ruta PAIDERE on the opus *Ancient Wind*

BEETHOVEN'S SYMPHONY

Beethoven's Second Symphony is composed during what proves to be the most productive and successful period of the composer's career, in 1801 and 1802, and is completed in October 1802 in Heiligenstadt. Paradoxically, it is also one of the most difficult phases of his life, since he is rapidly losing his hearing, a condition that profoundly affects the composer's social life. He first mentions it in letters to his friends – physician Franz Gerhard Wegeler and pastor Karl Amenda, who incidentally lives in Talsi. Yet, Beethoven is a fighter – "I will seize Fate by the throat; it shall certainly not crush me completely!" – and this determination and enthusiasm resound in his Second Symphony. However, while making the last touch-ups to this life-affirming opus, Beethoven also writes the so-called Heiligenstadt Testament, addressed to his brothers Karl and Johann, in which the composer reflects on his likely irreversible hearing loss and even contemplates ending his life. But even amidst the darkness, there remains a desire to continue living and creating.

Although the Second Symphony is sometimes overshadowed in the concert halls by the more celebrated First and Third, the score is full of courage, light, and adventure, inaugurating the scale and heroic expression of Beethoven's symphonic vision that will become vividly apparent only a couple of years later in his Third, the *Eroica* Symphony.

Baiba Santa VANAGA
Translated by Santa Elīna KAULIŅA

REINIS ZARIŅŠ is one of Latvia's most noteworthy talents, master of thought-provoking interpretations, vivid soloist and skilled chamber musician, and author of conceptual interdisciplinary projects. He is a six-time winner of the Latvian Grand Music Award (2011, 2013, 2015, 2020, 2023, 2024) and receiver of the country's highest Order of the Three Stars.

He has participated in prestigious music festivals, and his virtuosity has delighted audiences at Amsterdam's Concertgebouw, New York's Weill Recital Hall at Carnegie Hall, London's Wigmore Hall, and the Tchaikovsky Concert Hall in Moscow. Zariņš has had excellent collaborations with conductors Andris Poga, Pierre Boulez, Peter Eötvös, among others, as well as outstanding European orchestras. His performances have been broadcast live not only by Latvian Radio 3 Klasika, but also by BBC Radio 3, NDR and other radio stations.

In 2025, Reinis celebrates two great composers: he marks Bach's 340th jubilee with a new recital programme, and Arvo Pärt's 90th jubilee with concerts and a special birthday album. Reinis also continues touring with violinist Viktoria Mullova, releases Jānis Mediņš' piano music, performs and records Dobrinka Tabakova, and reunites with his stage partners Trio Palladio, Sinfonietta Rīga and the Latvian National Symphony Orchestra.

Reinis' striving for exchanges of beauty in all art forms has resultet not only in vibrant collaborations with musicians, but also in various multimedia projects including a performance project *musicpaintingLIVE* with painter Maryleen Schiltkamp.

He champions the work of Latvian composers – Reinis' albums are dedicated to the music of Vasks, Garūta, Vītols, Mediņš, Dzenītis, and his upcoming album will be dedicated to a variety of shorter works written by living Latvian composers, often specially for Reinis.

THE LATVIAN RADIO CHOIR is a distinguished and award-winning ensemble of professional singers celebrated for its extraordinary versatility and 'Nordic sound'. From exploring early music and the elegance of classicism to navigating the emotional depths of romantic era and embracing the intricate compositions of contemporary composers, the choir offers audiences a truly diverse repertoire.

The Latvian Radio Choir serves as a creative laboratory for composers, encouraging them to push the boundaries of classical vocal performance. Over the past two decades, the choir has cultivated a distinctive identity as a multi-layered instrument, blending individual vocal timbres into a uniquely harmonious sound.

Founded in 1940 by the legendary Latvian conductor Teodors Kalniņš, the choir has been led by Edgars Račevskis (1963–1986), Juris Kļaviņš (1987–1992), Sigvards Kļava has led the Latvian Radio Choir from 1992

to 2023. Through his dedicated efforts, he elevated the choir to an internationally renowned ensemble known for its vibrant vocal artistry, and sought after worldwide. Since 2024, the artistic director has been Kaspars Putniņš. Sigvards Kļava remains an active conductor, contributing to the ensemble's artistic achievements.

The Latvian Radio Choir has collaborated with renowned recording labels, including Ondine, Hyperion Records, Deutsche Grammophon, ECM, BIS, Naïve, Prima Classica, and SKANI, producing albums that consistently garner international acclaim.

The choir received a Grammy Award in 2014 for Arvo Pärt's *Adam's Lament* (2012, ECM) in the Best Choral Performance category. In 2023, it received the prestigious Gramophone Award for *John Cage: Choral Works* (2022, Ondine) in the Best Choral Music Album category. Its recording of Tchaikovsky's *Liturgy of St. John Chrysostom* (2020, Ondine), conducted by Kļava, won the International Classical Music Award (ICMA) for Best Choral Music Album. Additionally, its recording of Sergei Rachmaninoff's *Vespers* was named Gramophone's Recording of the Month in February 2013 and included in NPR's (National Public Radio, USA) Top 25 Albums of the Year.

In 2024, the choir released two acclaimed albums: *Aletheia Choral Works* (Ondine) conducted By Sigvards Kļava, featuring works by Lithuanian-American composer Žibuoklė Martinaitytė, and *Angele Dei* (SKANI), showcasing contemporary Latvian composers. *Aletheia* was included in NPR's "10 Best Classical Albums of 2024" and selected as BBC Music Magazine's "Choral & Song Choice" in their Christmas issue. The album *Angele Dei*, conducted by Kaspars Putniņš and Sigvards Kļava, was included in the Preis der Deutschen Schallplatten Kritik Quarterly Critics' Choice List, ranking first in the Contemporary Music category, and was named one of the Best Albums of 2024 in the prestigious Gramophone Editor's Choice Awards Issue.

The choir has performed in some of the world's most renowned concert venues, including Amsterdam's Concertgebouw and Muziekgebouw, Hamburg's Elbphilharmonie, Théâtre des Champs-Élysées in Paris, and Philharmonie de Paris. It has collaborated with iconic venues such as the Lincoln Center, Kennedy Center, and Walt Disney Concert Hall, and has performed at Duke University Chapel, the U.S. Library of Congress, Queen Elizabeth Hall in London, Konzerthaus Berlin, Teatro Mayor Julio Mario Santo Domingo in Bogotá, Colombia. It was also the first vocal ensemble to inaugurate The Hague's Amare concert hall.

The choir has appeared at prestigious festivals, including the BBC Proms, Salzburg Festival, Lucerne Festival, Klangspuren, the Baltic Sea Festival in Stockholm, and Klangvokal in Dortmund. In North America, it has gained acclaim at the White Light Festival in the U.S. and Soundstreams in Canada. In 2019, led by Kaspars Putniņš,

the choir toured Japan and China, presenting its choral opera *NEOARCTIC* also in Hong Kong. In 2024, it was performed for 5 evenings at the international FIAV Bogotá festival in Colombia.

GUNTIS KUZMA is the chief conductor and artistic director of the Liepāja Symphony Orchestra since the 2022/2023 season. From 2014 to 2022, he was a conductor of the LNSO. In 2019, he led concerts of the chamber orchestra Accademia Baltica. As a soloist and conductor, he frequently collaborates with other orchestras, including Sinfonietta Rīga and Sinfonia concertante.

He was the principal clarinetist of the Latvian National Symphony Orchestra from 2008 to 2014. From the establishment of Sinfonietta Rīga in 2006 until 2015, he served as the orchestra's first clarinet. Currently, Guntis Kuzma is also the head of the Woodwind Department and an associate professor at Jāzeps Vītols Latvian Academy of Music.

He has performed in the USA, Denmark, Estonia, Latvia, Lithuania, Ukraine, Germany, and Sweden. He has contributed to numerous Latvian Radio archive recordings. In 2022, Guntis Kuzma released a solo album in collaboration with pianist Agnese Egliņa.

In January 2018, Guntis Kuzma and the Latvian National Symphony Orchestra received high acclaim for their interpretation of Ādolfs Skulte's Symphony no. 5 at the Grand Concert of Latvian Symphonic Music. For this performance, as well as for his interpretation of Sebastian Fagerlund's Clarinet Concerto with Sinfonietta Rīga and conductor Normunds Šnē, Kuzma received the Latvian Grand Music Award 2018 for Outstanding Interpretation. Also in 2018, the technically demanding work *Dialogue de l'ombre double* for clarinet and electronics by Pierre Boulez had its Latvian and Georgian premieres performed by Kuzma.

TUVĀKIE KONCERTI

Pirmdien, 29. decembrī, plkst. 18.00 koncertzālē "Cēsis"
Otrdien, 30. decembrī, plkst. 19.00 Rīgas Kongresu namā
Piektdien, 2. janvārī, plkst. 19.00 Rīgas Kongresu namā
Sestdien, 3. janvārī, plkst. 19.00 Rīgas Kongresu namā

LNSO GADUMIJAS KONCERTS

DŽŪLIJA BULOKA – soprāns
Rīgas Doma kora skolas **GOSPELKORIS** (mākslinieciskā vadītāja UNA STADE)
Diriģents **KRISTIANS REIFS**

PROGRAMMĀ:
Karloss SAIMONS "Četras melno amerikāņu dejas"
Džesija MONTGOMERIJA "Piecas brīvības dziesmas"
Leonards BERNSTEINS Mūzika filmai "Krastmalā"
Džordža GĒRŠVINA un **Mārgaretas BONDSAS** dziesmas

Ceturtdien, 15. janvārī, plkst. 19.00 Mūzikas namā "Daile"

LNSO KAMERMŪZIKA. SKAŅU AINAVAS

EGILS UPATNIEKS – oboja
MĀRTIŅŠ CIRCENIS – klarnete
ANDREJS JEGOROVS – vijole
PĒTERIS TRASUNS – alts
VIKTORS STANKEVIČS – kontrabass
ELĪNA BĒRTIŅA – klavieres

PROGRAMMĀ:
Sergeja PROKOFJEVA, Efreina OŠERA, Pētera VASKA,
Gijoma KONESONA un **Žila SILVESTRĪNI** mūzika

Sestdien, 17. janvārī, plkst. 11.00 un 14.00 Rīgas Kongresu namā

LENESONS SPORTO

Aktieri **ANASTASIJA DŽORDŽEVIČA, AGRIS NĀTRE, ARTŪRS PUTNIŅŠ**
Režisore **PAULA PĻAVNIECE**
Dramaturgs **KLĀVS MELLIS**
Mākslinieces **AUSTRA SNIĶERE**
LATVIJAS NACIONĀLAIS SIMFONISKAIS ORĶESTRIS
Diriģents **JĒKABS KRISTS KALNIŅŠ**

PROGRAMMĀ:
Žana SIBĒLIUSA, Arama HAČATURJANA un citu komponistu mūzika

PIESAKIES
LNSO JAUNUMIEM

LNSO ŠOVAKAR | LNSO TONIGHT

Koncertmeistars | Concertmaster
Sandis Šteinbergs

Pirmās vijoles | I violins
Darja Smirnova, Ilze Kirsanova, Inese Štrāle, Vizma Laura Agloniete, Margarita Ogibalova, Konstantīns Paturskis, Lāsma Vītola, Jevgenija Otroško, Darja Kuzma, Anna Ianovskaia, Undīne Cercina

Otrās vijoles | II violins
Andrejs Jegorovs, Arvīds Zvagulis, Ilze Pence, Agnese Stalidzāne, Beāte Račko, Tatjana Ostrovska, Liene Briede, Anete Liberte, Agnese Kanniņa, Marta Jurjāne

Alti | Violas
Pēteris Trasuns, Ināra Brīnuma, Arigo Štrāls, Liene Martinsone, Katrīna Krašauska-Krauze, Inga Ozoliņa, Einārs Roževics, Jevgenija Gorbunova

Čelli | Cellos
Diana Ozoliņa, Jānis Rinkulis, Ainārs Paukšēns, Mārtiņš Turss, Emma Bandeniece, Elīza Petrenko

Kontrabasi | Double basses
Raivo Ozols, Viktors Veļičko, Ivars Ozols

Flautas | Flutes
Tommaso Pratola, Maija Zandberga, Ilze Urbāne

Obojas | Oboes
Mārtiņš Dovmanis, Pauls Kristaps Reinis

Klarnetes | Clarinets
Mārtiņš Circenis, Mareks Pinta, Sigurds Lallo

Fagoti | Bassoons
Jānis Semjonovs, Normunds Zvejnieks

Mežragi | Horns
Artūrs Šults, Kalvis Etkins

Trompetes | Trumpets
Jens Emil Holm, Mārtiņš Zujs

Tromboni | Trombones
Artūrs Bērziņš

Tuba | Tuba
Raivis Māgurs

Sitaminstrumenti | Percussion
Edgars Vaivods, Elvijs Endelis